

RECENZE KNIHY MIKROBIOM A ZDRAVÍ

Autoři: Helena Tlaskalová-Hogenová, Danka Eklová a kolektiv

Praha: Grada Publishing, 2024, 1. vydání, 519 stran, ISBN 978-80-271-5192-9

Monografie *Mikrobiom a zdraví* představuje ucelené zpracování současné problematiky lidského mikrobiomu a jeho komplexního působení na zdraví člověka. Autorky prof. MUDr. Helena Tlaskalová-Hogenová, DrSc. a MUDr. Danka Eklová ve spolupráci s kolektivem předních specialistů systematicky mapují poznatky mikrobiomového výzkumu z uplynulých dvou dekad. Publikace si klade za cíl představit multidisciplinární pohled na mikrobiom v kontextu zdraví a nemoci s důrazem na dysbiotické stavy a inovativní přístupy k prevenci i terapii.

Kniha je tematicky strukturována od základních definic a metodických přístupů ke studiu mikrobiomu, přes lékařské aspekty mikrobiomu a vztah ke konkrétním onemocněním, až po intervenční možnosti, mezi které patří prebiotika, probiotika, změna životního stylu a přenosy mikrobioty prostřednictvím fekální mikrobiální terapie.

Zvláštní pozornost je věnována konceptu dysbiózy jako poruchovému stavu složení a funkce mikrobioty, který vede k narušení rovnováhy mezi mikroorganismy a hostitelem. Autorky přesvědčivě dokumentují, jak tento stav může iniciovat rozvoj zánětlivých, alergických, autoimunitních a nádorových onemocnění. Významným přínosem je propojení základního výzkumu s klinickými aplikacemi, včetně nových terapeutických přístupů ovlivňujících mikrobiotu.

Z metodologického hlediska publikace reflektuje nejnovější trendy v oblasti genomiky, metagenomiky, gnotobiologie a bioinformatiky. Využití moderních sekvenačních technik pro charakterizaci mikrobiálních komunit je prezentováno jako standardní přístup současného výzkumu. Kniha tak poskytuje aktuální přehled metodických postupů v oboru.

Pozitivně lze hodnotit rovněž důraz na preventivní aspekty a možnosti ovlivnění mikrobioty prostřednictvím životního stylu, výživy a probiotických intervencí. Tento přístup podporuje paradigma proaktivní péče o zdraví.

Kriticky lze poznamenat, že rozsáhlost tématu a multidisciplinární charakter publikace může

někdy vést k nerovnoměrné hloubce zpracování jednotlivých kapitol. Některé oblasti by zasluhovaly detailnější analýzu mechanistických aspektů, zejména v kontextu orálního mikrobiomu a jeho vazeb na systémové zdraví.

Publikace představuje významný a aktuální příspěvek v oblasti mikrobiomového výzkumu a přináší integrovaný pohled na mikrobiom v souvislosti se systémovým zdravím. Dílo je výborně strukturované, vědecky relevantní a využitelné jako referenční zdroj pro postgraduální vzdělávání a výzkumnou činnost, ale také v populárně-vědecké komunikaci. Poskytuje silný teoretický základ i konkrétní klinické implikace, zejména v oblasti prevence a léčby chorob spojených s dysbiózou. Lze ji doporučit jako kvalitní studijní materiál pro odborníky i studenty v oblastech mikrobiologie, imunologie a klinické medicíny.

Kontakt

Ing. Iveta Bryjová

Fakulta veřejných politik v Opavě, Slezská univerzita v Opavě

Ústav nelékařských zdravotnických studií

Bezručovo nám. 885/14, 746 01 Opava, Česká republika

iveta.bryjova@fvp.slu.cz